

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 28. kimovca 1877.

List 39.

Pogovori.

XXII.

Če je protestanstvo sveto?

(Kaj drugoverce podpihuje, da čertijo katoličanstvo? Spoznave nekega spreobrnjenca. Anglikan, ki je šel v Pariz katoličane „od malikovanja“ spreobračat.)

Vprašanje. Časniki neprenehoma naznanjajo, da toliko anglikanov, pa tudi nemških protestantov prestopa v katoliško Cerkev. Ali ni morebiti vzrok tega, kar si mi zadnjič pravil, da namreč protestanstvo nima nič stalnega in stanovitnega, da še zlasti v novejših časih kar naravnost razpada?

Odgovor. Gotovo, da. Številka 45 sama francoskega časnika „Univers-a“ n. pr. je l. 1845 kar naenkrat prinesla 42 anglikanskih pastorjev iz vseučiliš v Oxford-u, Cambridge-u in Dublinu, ki so v teku štirih lét zapustili anglikanstvo in so se povernili v katoliško Cerkev. In koliko naj boljših in naj učenejših móž je prestopalo neprenehoma od tistega časa! Učeni móže so spoznali, da poslopje naukov, ki jih drugim dajejo, sami zidajo na pesek; iskali so toraj trdne podlage, in našli so jo le v katoliški Cerkvi. Bili so pa tudi dosti móški in postavni, da so se poprijeli resnice, ki so jo našli. Bili so dosti skerbni za prihodnje življenje, da so si zveličanje zagotovili, ko so pot k njemu zasledili, vedoč besede: „Kdor ne bo veroval, bo pogubljen.“

V. Kaj pa drugoverce vžiga, da pogosto tako psujejo nas katoličane in našo vero? Ali so morebiti sami za svojo vero tako vneti?

O. Včasih že tudi goré v zmoti za svojo lastno krivo vero, namreč taki, ktere podžiga lažnjivi poduk in razno hujskanje zoper katoličanstvo; prav pogosto ali morebiti veči del pa tisto lomastenje ni nič družega kakor napuh in od napuha podpaljevana prenapetost, ter divji „fanatizem“.

V. Verjamem, da napuh ni zastoj postavljen na naj prvo mesto poglavitnih grehov. Vidil sem že pri golobradih paglavcih, kako so po gadje hudobni, kadar jih napuh okuži, kaj še le ukoženi starejši grešnik, ki tega satana že dolgo v sercu pase? Ali mi veš pa povedati kaj prepričavnega, da nasprotniki našo vero in njene svetosti zaničujejo res iz napuha, in ne iz prepričanja?

O. To nam taki, ki so zmoto zapustili, naj bolje vedó povedati. Ravnokar sem bral v nekem listu, kaj je doživel spreobrnjenec iz luteranstva in kako je bil sam prenapeto sovražljiv in hudoben, predenj je sprejel resnico.

V. Rad bi kaj tega slišal.

O. Sam pripoveduje: Rojen sem v Šleziji. Gnalo in gnalo me je nekaj notranjega po spreminjavi, ter sem hodil po Nemčiji, Francoskem, Angleškem, kakor bi iskal kak zaklad sreče ali nekaj zgubljenega. Prišel sem tako na Ogersko. Varh te dežele, kakor je znano, je sv. kralj Štefan, čigar desno roko je v eni budinskih cerkev shranjena kakor svetinja, ter jo časté in vsako leto na njegov god v procesiji nesó po cestah.

V. To pa je že gotovo bilo zbudilo protestanškega potnika?

O. Pa še kako! Boš kmalo vidil. Potnik pravi dalje: Bil je lep, prelep poleten dan, ko so l. 1857 v Budi zopet po navadi slovesno obhajali praznik sv. Štefana. Iz cerkve — imé sem pozabil — se je po slovesni veliki maši začela procesija. Naprej so jezdili trije žandarji, vojaštvo je stalo ob obeh stranéh. Nasleduje glasba, potem deklice v beli obleki potresajo cvetice, nadalje gredó cerkveni častniki, kardinal, škofje, duhovni, mnih in redovnice — potlej Najsvetejše — in potem roka sv. Štefana v skrinjici, prezalo olepšani z zlatom in dragimi kameni, naslednjič razni chei s svojimi zastavami. Pri pogledu „Najsvetejšega“, se vé, se je vse verglo na kolena, le samo moje mlado protestanško koleno je bilo neupogljivo zaradi notranje jeze in ker me je gnala želja, da bi „neumnemu malikovanju“ (tako prevzetno lutrostvo nas psuje in obrekuje) razodel svoje zaničevanje, dasiravno sem bil v začetku le samo iz radovednosti prišel iz Pešte v Budo, da bi z drugimi vred vidil to procesijo. Kako prederzno in nesramno sem se pa še le kviško stegoval, ko so z Najsvetejšim šli memo mene, in še tega nisem storil, kar vsi drugi, da bi bil klobuk vzal z glave! Bog mi odpusti to slepoto hudobne fanatiške jeze zoper vse katoliško! Ti si to dopustil, iz zaslepljenega bogoskrunstva si naredil celó mazilo, ki mi je odmočilo mreno z mojih oči.

Za mojo prederznost se namreč videzno nihče ni zmenil. Le star, častitljiv mož se je zganil, me s svojim milovanjem osramotil, rekši mi besede: „Ali Vas ni sram, gospod? Vi pač blezo nimate čisto nobene vere!“ „Jaz sem protestant in ne molim nobene roke“, sem odgovoril v svoji mladostni prederznosti.

„Kdo govori o tem, da bi kdo roko molil“, je spregovoril drugi glas, „Bogu samemu bi morali skazati to čast, kakor tudi mi, ko Sveto Rešnje Telo memo pride!“

Nisem bil prišel sam, moj spremljavec, slučajno katoličan iz Bude, me je urno preč potegnul in ob enem rekel: „Jaz bi bil moral pomisliti, da ste goreč protestant in slep nasprotnik vsega, kar je katoliško, — tega nisem prevdaril, sicer bi Vas ne bil sim pripeljal.“

spanji se mi je sanjalo, da sem v Ljubljani, in vidil sem neizrečeno lep iz zelenega smrečja, mlajev in z vertniškimi cvetečimi germi (Blumenstücken) ozališan, umetno narejen drevored, ki je segel do Ternovske farne cerkve. Šel sem po tem drevoredu v Ternovsko cerkev, ki je bila prav lepo ovenčana, vsa s smrekovim zelenjem okinčana ter je bila viditi kakor kak paradiz. Prašal sem po gosp. župniku Karunu, da bi šel k njemu, pa njegova sestra mi je rekla, da ga ni doma. *) (Op. Gospod župnikova, od matere posebno ljubljena, nedolžna sestrica je umerla že davno — v študentovskih letih sedanjega gosp. župnika; druga — popolsestra pa pred malo leti. Vr.) Razun župnikove sestre ni bilo nobenega človeka v cerkvi; obrnem se pa na desno, kar neprevidoma zagledam Rozalijo Melcerjevo v njenem naj lepšem mladostnem cvetu, obličje je belo kakor sneg, prav lepo in prijazno veselo, v snežno-beli obleki in obdajal jo je višnjevi opás z dolgimi visečimi trakovi (himmelblaues Band mit langen Schleifen um den Leib), neodeta glava je bila ovenčana z lepo leskečimi cveticami, ki mi niso znane. Poprašam jo, kako se ji godi, in rekla je: čisto dobro. — Nato me je zbudil moj Rok ob 8, in vidil sem, da so bile le sanje; — precej pa sem mu povedal s pristavkom: gospa Rozalija Homanova, rojena Melcerjeva, je umerla. 30. avgusta zjutraj sem prejel listnico (korespondenc-karto), in vidil sem, da gospa Rozalija je bila ravno ob tistem času umerla, ko sem jaz imel te lepe sanje, namreč v ponedeljek o poli osmih zjutraj 27. avgusta. Spominjal sem se je precej in še velikrat pri sv. maši, in v molitvah.

Veliko sem mislil o teh čudnih sanjah, o krasnem drevoredu do cerkve v Ternovem, in nisem mogel najti, v kakošni zvezi ste gospa Rozalija in oddaljena farna cerkev v ljubljanskem predmestu Ternovem? Ko sem pa v „Zgodnji Danici“ (gl. št. 35) v mertvaški spomnici bral, koliko je gospa Rozalija pripomogla k sozidanju Ternovske cerkve, mi je bilo kar precej vse jasno. Gospa Rozalija je skoz Ternovsko cerkev šla v nebesa; zakaj tam je bil shranjen njen naj lepši zaklad.“

To tedaj so resnične sanje gosp. pisatelja in spoštovavca ranjce bogoljubne gospé Homanove; zdaj pa še nekoliko tolažila. Gospod pisavec pravi med drugim sestri ranjce:

Gotovo ste prejeli mnogo ustmenih in pismenih sožaljenj v prvem trenutku, in zdaj morebiti nobenih več ne dobivate, ali saj ne tako lepih in tolaživnih, kakor je moje. Bog daj, da bi v ohlajenje in tolažbo Vašega žalostnega serca mogel kaj pripomoči!

Veliko, prav veliko ste terpeli pri dveletni smertni postelji svoje sestre, pa sej ste svetnici stregli, s svetnico vred terpeli; Rozalija je terpela z Zveličarjem na križu, in terpeli ste Vi z Marijo sedem žalost stoječi zraven križa. Gospá Rozalija je terpela kakor mučenica (marternica); pa vse terpljenje je dokončano, in zdaj vživa nebeško veselje, ki je lepo in veliko in neminljivo. In Vi, ker ste vse terpljenje pobožne, Bogu vdane sestre z njo vred čutili in ste s solzami se z njo poslovali, — bodete svojo sestro zopet vidili in delili tam z njo nebeško veselje.

Prespoštovana Victorija (Victoria pomeni „zmago“), Vi ste srečni, ker Bog Vas je izvolil, da ste svojemu očetu, materi, sestri Rozaliji, bratoma F. in R. oči zatisnili, s tim ste si 5 kron spletli, ki jih bodete imeli v nebesih za plačilo. Gospa Rozalija je bila omožena; toda vse

*) „Ga ni doma“ — morebiti: ga ni še doma, namreč, „med nami umerlimi“? Sicer pa je gosp. župnik, kakor smo zvedili, bil šel res od doma tisti dan — okoli poldne na Dobrovo. Vr.

svoje je pred seboj poslala v nebesa, ne jokajo se na njenem grobu; joka se pa tam množica revežev in blage duše. — Vi, prepoštovana nevesta Kristusova, ste pa ravno prosti in naj srečniši stan izvolili, in po Vas bodo ovetlice žalovale, kadar se bodo njih biserne solzice lesketale v juterni rosi kakor demanti v Božjega solnca mitem žaru....

Pri sv. Duhu v Loči, 19. sept. 1877.

Jožef Virk, župnik.

Pristavek. Ker je ravno prilika, naj opomnim še veliko čedenje ranjce gospé Rozalije do sv. Rešnjega Telesa. Imela je veliko opraviti z bratovšino sv. Rešnjega Telesa, zapisovala ude vanjo in razdajala bukvice; tudi je več lét sama pisala oznanila bratovskih oznanil ter jih pošiljala v razne cerkve, da so se opravila vselej s prižnice razglasile ter se jih je veči množica vdeleževala itd. — O njeni dobrotnosti naj samo to pristavimo, da Rozalija je bila tisti „Miklavž“, ki je vsako leto pred sv. Nikolajem skrivaj prinesel veliko culo razne obleke za šolske deklice in jo je pustil na varnem kraju v veži nunskega samostana, ter so jo potem razdelile ubožnim šolaricam. Sploh se smé reči, da je ni človeške revšine in nadloge, v ktere polajšanje bi ona ne bila imela odpertega usmiljenega serca in darežljive roke.

Iz škofije preč. škofa Mraka ima „novojoški katoliški list“ naslednje naznanilo: P. Veninger (tudi Slovenec), ta neutrudljivi, že čez sedemdesetletni v resnici apostoljski misijonar iz družbe Jezusove, se je po dokončanem misijonu v Ontanagon-u podal v Houghton, v Mičigan. Prevelo je, da o ti priliki je 15 protestantov doseglo srečo ter so bili sprejeti v sv. Cerkev; vendar se to djanje milosti ne more primerjati z velikim številom naj bolj znamenitih vsakoršnih spreobrnjenj med mlačnimi in odpadlimi katoličani samimi, ki so se pri teh ravno doveršenih misijonih v novo zbudili k življenju gnade in gorečnosti.

Prečastiti škof iz Marquette-a (milgsp. Ign. Mrak) so bili pričujoči pri sklepu misijona v Ontonagonu, potem so delili sv. birmo v treh misijoniših Ontonagon, Rokland in Maple Grove.

To je bilo kakor nalaš pripravno, da so vernike in novospreobrnjene v njih sklepkih poterdili. Škof so o teh prilikah pridigali tudi Indijanom, ki še precej številno bivajo v teh krajih.

Ravno je pričel Veninger misijon v treh velikih občinah Houghton, Hancock in Kalumet. Da vsim trem narodom, Ircem, Francozom in Nemcem zadosti, je odmenil, da bo v vsaki teh srenj na 14 dni zdaljšal kar bo misijonarja do srede vinotoka z delom obkladalo.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

XLIII.

Ambrus

od 11.—18. aprila 1872.

Leta 1870 smo bili pri pokojnem poštenjaku in izverstnem govorniku Josipu Rozmanu, dekanu trebanjskem v sv. poslanji, pri moži, nam serčno vdanem, ki je knjižnico repinjsko z naj dragocenišimi bukvami ozaljšal, s sv. očeti, in ki nam je še tri napolnjene zaboje knjig obljubil poslati, — pa ga je smert prehitela in nas tudi ob drag zaklad bukev pripravila. Pri tem našem dobrem prijatelju je za sv. poslanje mlad duhoven, kaplan šentruperški, sosebno pridno spovedoval, z imenom Lovro Urbanija. Ravno o tem času je bila duhovnika ambruška spraznjena, in omenjeni mladi spovednik

prav resnobra; vaš stan je težaven in veliko nalogo imate spolniti. Jaz se postavim na tisto podlago, na kateri ste vi.“ — Vse to govorjenje nam ne velja več kot za poterjenje, da tudi stari Olem priznava potrebo vere in zedinjenje cerkve in šole.

Za dom in šolo.

Tudi v mladosti hočem Bogu služiti.

Na poti v samostan sv. Nazarija, kamor je bil sv. Nil namenjen se iti učiti prave pobožnosti, da bi potem kot pušavnik Bogu služil, prihajal je k njemu Saracên (turk) s sabljo v roki in ga je vprašal za njegovo ime in stan, od kod pride in kam da gre. Mladi popotnik se naznani za Nila in pové, da je zapustil rojstno mesto Roscianum, ter postane redovnik in je ravno na poti v samostan sv. Nazarija. Saracên zakliče začuden: „Ti hočeš postati redovnik in si komaj 30 lét star! Počakaj s tem, dokler ne dobiš sivih las; za to je še vedno čas.“ Nil pa odgovori: „Tega Bog ne daj! Kdor se še le na starost, prisiljen, oberne k Bogu, bode malokdaj kaj prida. Star mož je slab vojak za svojega vojnega poveljnika in je tudi za službo Božjo malo pripraven. Jaz hočem Bogu služiti v mladosti, da me bo počastil kot starčeka“ (namreč da me bo vzel v nebesa). Te možate besede so bile všeč Saracênu tako, da mu je pokazal pot do samostana ter ga spodbujal, naj ostane pri svojem sklepu.

Spregovorimo še nekatere besede o tej reči. Naj pred vprašam: Kaj porečeš ti k sklepu in k govorjenju mladega Nila? Ali ti je všeč njegov namen, namreč: v mladosti Bogu služiti, ali pa morebiti tudi ti misliš, da Bogu služiti je še v poznejših letih čas?

Če hočeš odkritoserčno odgovoriti, kakor ti notranji glas vesti pravi, boš priterdil: „Se vé, da bi človek mógel zarés vse živce dni Bogu služiti, toraj tudi v mladosti; tako je prav in dolžnost.“ Kaj ne, tako ti pravi notranji glas? Od druge strani se pa morebiti tudi oglašá v tebi po podedovanem grehu spačena natora, ki te od bogoslužnosti in od vsega dobrega odvráca in ti šepetá, da je to težavno, da boš že še v poznejših letih skerbel za zveličanje, da bo takrat ložej itd. Tudi posvetnjaki, mladi in stari, te nemara zapeljujejo in pravijo, da mladost je norost, da mora malo noretí, in še veliko enacega. Satan, lažnik od začetka, bi tudi rad imel službo tvojih mladih lét in te na vso moč moti.

Kaj boš tedaj počél? Če hočeš biti pošten z Bogom in sam seboj — in tak hoče in mora biti mlad človek, dokler ni spriden, — ne boš dolgo pomišljal, temuč terdno in odločno boš zaterdil pred Bogom, in če bi bilo treba, tudi pred svetom: „Vse dni svojega življenja, toraj tudi v mladosti, hočem zvesto Bogu služiti“; zakaj tako tirja: 1. Bog in sv. vera, 2. tvoja kerstna obljuba in 3. tudi tvoje lastno zveličanje. To pa, s čemur te slepi satan, hudobni svet in tvoja lastna spačena natora, to ni nič drugega kakor sama laž, slepija in goljufija. — Skleni toraj terdno in ravnaj se po tem: „Tudi v mladosti hočem Bogu služiti!“

Cvet in sad zrele molitve.

Zahvale.

Št. 1. Neka družina prav serčno zahvalo naznanja za veliko milost, ki jo je v grozni telesni stiski prejela na mogočno priprošnje Naše ljube Gospé presv. Serca in sv. Jožefa. (Sv. maša je bila opravljena. Vr.)

Z Gorenjskega, 23. kimovca 1877.

Št. 2. Imela sem strašne notranje britkosti in težave. Vse sem si prizadjala jih se znebiti, pa vse je bilo zastonj. Zatekla sem se k naši ljubi Gospej presv. Serca in sem opravila 9dnevnicó Nji na čast z obljubo razglašenja: in bila sem uslišana. Čast in hvala Naši ljubi Gospej presv. Serca!

Z Dolenjskega.

U. K.

Prošnje.

Št. 1. Razuzdan rejenec je od skerbnice rednice serčno priporočen v bratovsko molitev Naše ljube Gospé, da bi se poboljšal.

Št. 2. Vdova St. v nekem mestu, v naj večih stiskah, lepo prosi za bratovsko molitev N. lj. G. in sv. Jožefa, da bi n. pr. nekoliko šolskih deklic dobila v stanovanje, s čimur bi ji za silo bilo pomagano. Zahvalo hoče naznaniti, ako bo uslišana.

Življenje štirnajsterih pomočnikov v sili.

V. Sv. Vid, spričevavec ali marternik.

(Konec.)

Ko je bilo v gledišu vse pripravljeno, in v njem okoli 5000 zbranih gledavcev — brez žen in otrok, ukaže Dioklecijan jetnike vanj pripeljati. Vid po potu gredé svoja rednika oserčuje, rekoč: „Bodita stanovitna, ljuba moja dobrotnika, ne bojta se meča hudobnega duha; glejta! večna krona, ki je že blizo, je naša dedšina.“ Mladi junak, v gledišu pripeljan, stoji pred cesarjem, in ta ga vpraša: „Vid, več li, kje si zdaj?“ Vid se ozre v nebo in molči. Cesar ga zopet vpraša: „Vid, povej mi, kje si zdaj?“ Vid mu odgovori: „V amfiteatru *) sem. Pa, o cesar, čemu se obotavljaš, stori berž, kar si se storiti namenil!“ Cesar mu nato reče: „O Vid, skerbi za svoje življenje, in daruj našim slavnim bogovom!“ Deček, od svete jeze vnet, mu odgovori: „Gorjé tebi, o nesramnež, zgrabljivi volk, zapeljivec duš! ki me siliš, naj bi toliko gnjusobo storil, ter daroval slepim, glubim in mutastim bogovom, ko vender veš, da je moj Bog ravnokar tvojo hčer z mojo besedo ozdravil. Dosihmal sem Kristusu daroval želje svojega serca, zdaj pa mu hočem tudi svoje življenje darovati.“ Nato ukaže cesar v svoji divji jezi v velikem kotlu svinjec, smole in žepla raztopiti in mladega junaka v kotel vreči; rekel je: „Čem viditi, če ga bo njegov Bog rešil iz moje roke.“ V kotlu vse strahovito vrè, smola se peni in vzdiguje; deček — neprestrašen — se pokriža, in se dá vanj vreči. Pa glej, o čudo! angelj Gospodov ohladi vso vročino; deček stoji v kotlu in hvali Boga, rekoč: „O Gospod! ki si rešil Izraelove otroke iz Egipta iz terde sužnjosti, skaži tudi meni svojo milost zavoljo svojega presvetega imena.“ Potem se oberne k cesarju in mu reče: „Zahvalim tudi tebe, o Dioklecijan, da si mi pripravil toliko prijetno kopel, pripravi mi brisavke, da se obrišem.“ Vse ljudstvo stermí in vpije: „Resnično, velik je Bog tega dečka!“ Sv. mladenček puhne nepoškodovan iz kotla, ves se je svetil in je bil bel kakor sneg; veselo je pél: „O Gospod! očiševal si me, kakor se očišuje zlató v ognjeni peči, in madež se na meni ne najde.“ Potem se je obernil k cesarju, in mu je rekel: „Sramuj se, o hudobnež, s svojim očetom sata-

*) V podolgasto-okroglem gledišu, kjer so bili okrog in okrog kamniti sedeži zapored višej in višej od tal sozdani za gledavce; pri tléh pod sedeži so bili hrami ali hlevi za mnoge zverine.

nom vred, ko si vidil moč mojega Boga nad mano, pa si vender terdovraten slepec!

Dioklecijan same jeze z zobmi škriplje in ukaže spustiti leva iz hleva. Ta zvér strahovito rjove in skače po gledišnih tléh. Ljudstvo obhaja velika groza. Cesar reče mlademu junaku: „Rad bi vedil, če ti bojo tvoje čaravne umetnije tudi zoper to zvér kaj pomagale?“ Svetnik mu reče: „O neumni in nespametni človek! ali ne spaziš, da je Jezus Kristus moj Gospod pri meni, in da me na njegovo povelje angelj varuje?“ Spušeni lev strahovito divjá po prostoru, serdito maha z repom in vzdiguje silno velike grive. Svetnik naredi čezenj znamenje svetega križa, in glej! lev — ves kroták — se mu približa, k nogam se mu uleže in jih liže. Sv. Vid zavpije: „Glej, o brezbožni cesar! celó zverina daje čast Bogú, ti pa nočeš spoznati svojega stvarnika. Zagotovim te, ko bi ti hotel vanj verovati, bi bil tudi ti lahko zveličan.“ Cesar mu odgovori: „To vero tebi prepušam in tovaršem tvojim.“ Vid mu odgovori: „Le; jaz in mi vsi, ki smo po veri iz Boga rojeni, hrepenimo po večni, neizvénljivi kroni, ki nam je prihraujena v svetem raji.“ Ob tej priliki se okoli 1000 ljudi sproberne. To cesarja močno jezi, toraj Vidu reče: „Veliko ljudi si s svojimi čaravnimi umetnijami preslepil, ter verjamejo, da ti premoreš ognju in zverinam zapovedovati.“ Svetnik ga zaverne, rekoč: „Ne jaz, ampak Bog premore ognju in zverinam zapovedovati, da njemu, svojemu stvarniku, spodobno čast skazujejo. Te brezumne in nežive stvari te osramotujejo, da ti, ki si od svojega stvarnika prejel življenje, um in pamet, pa ga vender le nočeš spoznati.“

Dioklecijan ukaže Vida, Modesta in Krescencijo na tezo razpeti. Vid cesarju reče: „S tem prav očitno svojo hudobo in grozovitost kažeš, ker še celó slabo, staro ženo daš na tezo djati.“ Rabeljni vsim roke in noge takó nategujejo, da vse po njih póka, in da so vsi njih udje izpahnjeni. V tej strahoviti muki sveti deček móli: „O Gospod, moj Bog, pridi nam na pomoč, s svojo močjo nas reši!“ Zdajci nastane strašen potres, strele švigajo pod nebom, mališki tempeljni se podérajó in ljudi posipajo. Cesar trepeče in beží, ter se s pestjo po čelu tolče, rekoč: „Gorjé meni, ta fantalin me je premagal!“ Tudi rabeljni so zbežali. Nato pride angelj z nebés, reši svetnike s tezavnice in jih pelje v Kampanijo k reki „Sileri“, od koder so bili pripeljani v Rim. Sv. Vid je s svojima rednikoma vred Boga hvalil, da jih je takó čudovito po angelju rešil iz rok hudobnega Dioklecijana, in prosil ga je, naj jih k sebi vzame, če je njegova presveta volja. Ko je bil molitev dokončal, je zadonel glas z nebés: „Vid, tvoja molitev je uslišana!“ Pri teh besedah so sv. spričevavci v Gospodu zaspali, in njih duše so se vzdignile v podobi tréh belih golobov v nebo, spremljane od trume angeljev med veselim petjem 15. rožnika l. 303.

Čudeži, ki so se godili po smerti sv. Vida. Tri dni so orli svete merliče varovali, da se jih niso kake zverí lotile. Tretji dan je bila Florencija, imenitna, plemenita gospá, prišla k reki; konji so jo bili v nosilnici tje prinesli, pa so bili zdivjali, in jo v reko vergli. Ko se je jela v reki potapljati, stoji sv. Vid na bregu. Florencija ugleda zalega mladenčka in vpije: „Če si angelj Božji, reši me!“ Sv. Vid ji odgovori: „Nisem ne angelj, ampak Vid sem, poslan od Zveličarja vsega svetá, naj te rešim, da boš pokopala naše trupla, in prejela boš vee, karkoli boš v Jezusovem imenu prosila po moji priprošnji.“ Florencija je bila smerti oteta, in je svete merliče mazilila in na svoji pristavi častito pokopala. — Pozneje še so bile košice teh tréh svetnikov prenesene v Rim, iz Rima pa so se ostanki sv. Vida razpo-

šiljali v mnoge dežele: na Francosko, Nemško, Češko v mesto Prago. O prenašanji teh svetinj so se godili mnogi čudeži na prošnjo sv. Vida, zlasti na Saksonskem, kjer so dobivali slepi pogled in bromi zdrave ude. Vse te čudeže na drobno popisovati prostor ne dopuša.

Poduk. Sv. Vid je svojemu nevernemu očetu Hilu rekel: „Kristusova smert na krizu je velika, globoka in čudovita skrivnost.“ In pa res, Kristusova smert na krizu je bila vsim od Boga razsvetljenim ljudém z velikimi čerkami spisana knjiga, v kateri so veliko globokih resnic brali. Nam pa tukaj Kristusova smert na krizu oznanuje dvé resnici: 1. Le Bog Sin sam je premogel z grehom razžaljeno pravico Božjo utolažiti, ter Bogu nebeškemu Očetu za naše grehe preobitno zadostiti; Bog je namreč neskončno bitje, toraj je razžaljenje tega neskončnega bitja tudi neskončno; neskončnega razžaljenja Božjega pa bi vsi ljudje skupaj in vsi angelji z Marijo prečisto Devico vred ne bili nikoli premógli zopet popraviti, zato ker niso neskončni, kakor je Bog. Varujmo se tedaj greha, ki je neskončno razžaljenje Božje! — 2. Neskončna je ljubezen nebeškega Očeta, ki je iz ljubezni do nas grešnih ljudi poslal svojega edinega Sina na svet v smert; neskončna je ljubezen Sina Božjega, ki je prostovoljno na krizu umerl, da je za nas pravici Božji zadostil in nas večnega pogubljenja rešil. Ljubimo tedaj tudi mi Boga iz vsega serca, ker križana Ljubezen térja tudi nasprotno ljubezen!

Molitev. O vsegamogočni Bog, ki si svetega dečka Vida v boji s svojimi in njegovimi sovražniki nepremagljivega storil in svojo moč nad njim skazoval; stoj tudi nam na strani, da v zaupanji v tvojo moč premagamo vse svoje dušne sovražnike, po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. (Novi izdelki g. podobarja Fr. Zajca.) Vidili smo te dni naj novejši dela omenjenega umetnika, ki jih v tem znajden vis. gospod tako-le presoja: Novi križ z Zveličarjevo podobo iz lesa, 6 čevljev višave. Delo je mojstersko dovršeno: ternjeva krona iz celine lesa izrezana; Zveličar, pred oči postavljen v trenutku, ko je klical: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo“, glavo nagnil in dušo izdihnil. Obraz kaže in naznanuje bolečino, pohlevnost, poterpežljivost in ljubezen; telo je prav lepo; primérno umetnosti, častitljivo. Ta izverstna podoba križanega Odrešenika pride v novo kapelo sv. Kervi v Radoliški mestni farni cerkvi, in bo njena posebna častiljivost. Obiskovavce in romarje bode pogled na križanega Kristusa gotovo ginil, jih tako presunil, da bodo zmožni v duhu in v resnici moliti, ko bi kdo tudi bukev ne imel. Drugo Zajcevo novo delo je: Marija 7 žalost s presv. Jezusovim Telesom v naročji, ko je bilo s križa sneto. V njenem obličji in vsem bitji je pretresljiva žalost in serčna britkost po ljubljennem Sinu, izraz materne ljubezni in ob enem bogoljubne vdanosti. — Izdelani ste tudi podobi sv. Petra in Pavla z živo postavnostjo in častitljivostjo. Vse tri podobe bodo lepšale novi marmorni altar farne cerkve v Breznici. — Te umetne dela so viditi do torka v delavnici gosp. Fr. Zajca (na Karlovškem predmestji). Kdor želi kaj spodbudnega in ob enem umetnega viditi, naj jih gre pogledat.

V bogoslovje ljubljansko se je dozdej oglasilo in prosilo za 1. letnik 6 bogoslovcev. Pomanjkanje du-

hovstva se zmeraj huje čuti. Naš narod bi gotovo rad pomagal, kar se iz tega vidi, da v 1. latinsko šolo v Ljubljani se je letos oglasilo veliko mladenčev, pa kaj pomaga, ker so jih pri predskušnji 35 odvergli, in so boje današnje šole tako ojstre, da izmed 100 gimnazijalcev prvega razreda jih pride le 23—26 v osmega. — Bogoslovne šole se začnejo s tem, da se gg. bogoslovci 1. oktobra oglašé, 2. okt. so duhovne vaje, 3. okt. pa se pričnó nauki.

S Šent-Jošta nad Polhovim gradcem. (*Nove orglje in priporočilo.*) Za tukajšno farno cerkev sv. Janeza Ev. so izdelali g. Nace Zupan in njegova sinova iz Kroke letos nove orglje z 10 spremeni, v zunanji obliki prav okuane, v spreminih nekaj miloglasne, nekaj veličastno doneče, s čistimi glasovi, prav za nizko ceno, v mojo in vsih farmanov naj veči zadovoljnost. Toraj s prepričanjem verlega mojstra g. Naceta Zupana, kakor tudi preblaga sinova njegova čč. cerkvenim predstojništvom pri napravi novih orgelj naj toplejše priporočam.

Ant. Hočevár, župnik.

V Praško nadškofijsko semenišče je v 1. letnik sprejetih 17 bogoslovcev.

V katoliško Cerkev je prestopil g. Edmund Dweyer Gray, poslanec v angleškem parlamentu. G. Gray je tudi lastnik in vrednik dublinskega dnevnika z imenom „Freeman's Journal“, ki je že nekaj časa branil katoliške koristi na Irskem.

Na Kerku (Veglia) je umrl 27. t. m. ondotni infilirani stolni prošt, škofovski general-vikar, nestor duhovstva in veteran v pisateljstvu, prečastiti gosp. Fr. Volarič. R. I. P.

Kako sv. Oče obračajo darove? O svoji škofovski 50letnici so sv. Oče z vesoljnega katoliškega sveta prejeli znesek 16.476.281 frankov (kacib 6 $\frac{1}{2}$ mil. gold.). Med tem je bilo čez 9 milijonov frankov v zlatu in 7 milijonov v bankovcih. Po volji papeževi se bo ta denar tako-le obrnil: 4 milijone za stalno jistino (kapital) za apostoljski Sedež; 4 milijone ko kapital za plače vradnih služabnikov in vojakov, ki so sv. Stolu ostali zvesti; 4 milijone za obnovljevanje naj slavniših cerkvá v Rimu, za izpeljavo splošno koristnih del, za podporo umetnosti in obrtnije; ostanek 4 milijonov in kar je več pa za razdelitev v bolnišnice, romarske prenočišča, ubožnice, pribežališča in enake dobrotne naprave. — Tako sv. Oče obračajo darove svojih katoliških otrok in zavezujejo ob enem dolge jezike nesramnim časnikom, ki jih tudi zastran teh darov dostikrat lažnjivo in obrekljivo stegujejo.

V papeževem konzistoriju (zboru papeževem s kardinali) so si sv. Oče kardinala Peči-a izvolili za kamerlenga (blagajnika) in več škofov, laških in zunanjih.

Posvečuj dan Gospodov! Kongres zedinjenih ameriških držav v Vašingtonu in senatorji v državni zbornici so sklenili undan ter prepovedali ob nedeljah odpirati magazine in štacune (prodajalnice), kakor tudi druge dela, plese, kazališča itd. Prelomovavci bodo kaznovani z globami; tako tudi kateri bi brez veljavnega vzroka dolgo časa ne šel v cerkev. Take anglikan-koprotestanške naredbe zarés osramotujejo mnoge katoličane, zlasti veliko Ljubljánčanov, ki ob nedeljah in praznikih prodajalnice imajo odperle, ali drugač oskrnjajo dan Gospodov.

Poslednje novice. Strašne mertvije ob Šipki, Plevni in Jantri na obeh straneh — brez določilnega vspéha. To so dogodki poslednjih dni. Čuti se, kakor bi Rusi zdaj bili na terdnšem, ko so pri Šipki Turka zopet huđo potolkli, Mehmed-Ali-a ob Jantri vergli in iz Rusije pomoč dobili. Vender, kolikor se sliši, niso mogli

Turkom prestriči poti med Plevno in Sofijo, ter je Osman paša zopet dobil hrane in streljiva. Tudi je nekaj Turka obsedlo prostor v Rumuniji unkráj Silistrije, od koder se je bati lomastenja na okrog.

Duhorske spremembe.

V Goriški nadškofiji: Č. gosp. Janez Kurinčič, do sedaj kaplan, je postal vikar na Serpenici. — Č. g. Fr. Hebat, dosedaj farni oskerbnik na Št.-Viški gori, gre za vikarja v Trento. — Č. g. Fr. Iloyar, kaplan v Cirknem, gre za farnega oskerbnika na Št.-Viško goro. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Alb. Tilgner v Brumo, Jernej Mullon v Verso; Janez Bertin, novoposv., v Grado; Janez Gerbec v Miren; Fr. Ziak v Koprivo; Andrej Kravanja v Kanal.

V Ljubljanski škofiji: Duhovnija Berdo je razpisana 11. sept., tako tudi Dolina v Kerški dek. 13. t. m.; čast. g. Ign. Tavčar, ondotni fajm., je dobil duhovnijo sv. Križa pri Kostanjevici. — Vremška duhovnija je podeljena č. g. Ant. Fettich-Frankheim-u, dub. pom. v Postojni. — Č. g. Jak. Lebar, dub. pom. v Koprivniku, je prestavljen v Svibno; g. Jož. Golmajer s starega Loga v Koprivnik.

V Terziški škofiji: Za mašnike sta bila posvečena 22. t. m. gg.: Bottegaro Jože iz 3. leta, Plata Valentin iz 4. leta. — Prestavljena sta čč. gg.: Skalar Janez za dub. pom. k novemu sv. Antonu v Terst, Močilnikar Jože na Veprinac za duh. pom.

V Lavantinski škofiji: Župnika sta postala čč. gg.: Anton Belšak pri sv. Petru poleg Radgone, in Janez Zorko pri sv. Miklavžu nad Laškim. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Valentin Krajnc k sv. Jederti nad Laškim; Al. Kreft za I. v Vuzenico; Fr. Smerečnik za I. v Brasloviče; Avg. Kukovič za I. v Vojnik; Andrej Vodušek za II. v Vojnik; Ant. Inkert v Galicije, in Greg. Presečnik za II. v Vitanje. — Č. g. Jože Masten župnik na zgornji Polskavi gre zarad bolehnosti v pokoj. — Umerli so čč. gg. župniki v pokoju: Matija Urlaub 2. sept., Jožef Gospodarič 12. sept. in Janez Šramel 25. sept. R. I. P.

V Kerški škofiji: Preč. g. V. Bergman, dek. namestnik in fajm. pri Devici Mariji na Jezeru, je dobil dek. faro Pliberk; č. g. V. Kuster, fajm. v pokoju, faro št.-Rupert pri Celovcu; č. g. L. Sever, kurat v Blačah, faro Šteben pri Zili; č. g. Jož. Kanal, dub. pom. v Požarnici, je prestavljen v nemško Kaplo, in ondotni kapl.; č. g. Drag. Sladček za oskerbnika v Oberhof; č. g. novomašnik Jož. Gangelmajer, gre za duh. pom. v Požarnico. — Razpisani ste 10. vinot. duhovniji: Penk in Kirchbach. — Umerl je 3. kim. č. g. Jož. Činkovic, oskerbnik na Suhi. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za Kompoljske pogorelce v Dobrepoljski fari: Preč. g. F. K. kan. 10 gl. (iz tega 5 gl. za cerkev). — Moravska fara po preč. g. dekanu 106 gl. — Č. g. Jož. Vode, duhoven pri sv. Križu, 5. gld. (iz tih 1 gld. za cerkev). — Neka hišina po pn. g. kan. Urhu 2 gl. — Iz Zalega Loga po č. g. A. Pintarju 3 gld. 60 kr. (iz tega 60 kr. za cerkev). — Po čast. gosp. župniku iz Grehovega 7 gl. — Marija Šaber 2 gl. — „Bl. Gostač“ 5 gld.

Za sv. Očeta: Iz Kresnic č. g. Fr. Gorišek 2 gld.

Za sv. Detinstvo: Iz Škofje Loke 7 gl. — Iz Zalega Loga 40 kr.